

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Відділення транспортних технологій

Циклова комісія менеджменту та логістики

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Голова циклової комісії

к.е.н. Н.В. Смирнова

«_____» _____ 2023 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)
ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЮ
«БАКАЛАВР»

Тема: «БІЗНЕС-ІДЕЯ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА»

Розробив

І.А. Семенов

Керівник

к.т.н., доцент М.Г. Босняк

Консультанти з розділів:

Охорона праці

Т.І. Сергєєва

Нормоконтролер

к.е.н. Н.В. Смирнова

Кривий Ріг – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Відділення транспортних технологій

Циклова комісія менеджменту та логістики

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Менеджмент транспорту та логістики»

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Голова циклової комісії
 к.е.н. Н.В. Смирнова

«___» _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ
 на дипломну роботу

СЕМЕНОВА ІЛІІ АНДРІЙОВИЧА

1. Тема роботи: «Бізнес-ідея розвитку сучасного підприємства»

Затверджена наказом начальника коледжу від «___» _____ 2023 р. № ___/ст.

2. Термін виконання роботи: з «17» квітня 2023 р. до «16» червня 2023 р.

3. Вихідні данні до роботи: фінансова та статистична звітність КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»

4. Зміст роботи:

1. Теоретико-методичні основи формування бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства
2. Аналіз бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»
3. Організаційно-методичне забезпечення реалізації бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»
4. Охорона праці

5. Перелік графічного матеріалу: електронна версія доповіді та презентація.

6. Консультанти з окремих розділів

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Охорона праці	Т.І. Сергєєва		

7. Дата видачі завдання «14» квітня 2023 р.

Керівник роботи _____
(підпис)

к.т.н., доцент М.Г. Босняк

Завдання прийняв до виконання _____
(підпис)

І.А. Семенов

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Найменування етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Виконання 1 розділу дипломної роботи	01.05.2023	
2.	Виконання 2 розділу дипломної роботи	15.05.2023	
3.	Виконання 3 розділу дипломної роботи	22.05.2023	
4.	Виконання 4 розділу дипломної роботи з охорони праці	29.05.2023	
5.	Оформлення дипломної роботи, нормоконтроль	08.06.2023	
6.	Подання на кафедру дипломної роботи. Усунення недоліків.	12.06.2023	
7.	Підготовка матеріалів до презентації	16.06.2023	

Студент-дипломник _____
(підпис)

І.А. Семенов

Керівник роботи _____
(підпис)

к.т.н., доцент М.Г. Босняк

РЕФЕРАТ

Бакалаврська дипломна робота: 57 с., 4 табл., 7 рис., 1 дод., 15 джерел.

БІЗНЕС-ІДЕЯ, РОЗВИТОК, ПІДПРИЄМСТВО, СТРАТЕГІЯ, ПЛАНУВАННЯ.

Об'єкт дослідження – бізнес-ідея розвитку підприємства.

Предмет дослідження – бізнес-ідея розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг».

Мета роботи – вивчення потенціалу та ефективності бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» з метою розробки стратегії її реалізації.

Завдання роботи:

- на основі огляду літературних джерел розглянути сутність та значення бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства;
- надати аналітичну оцінку ефективності бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»;
- розробити організаційно-методичні заходи щодо вдосконалення бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг».

Методи дослідження. Теоретичною і методичною основою дослідження стала система загальнонаукових і спеціальних методів, що включають SWOT-аналіз, метод «мозкового» штурму, метод аналогії, метод ідеалізації, метод інверсії.

Положення, що виносяться на захист: напрями покращання бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг».

Рекомендації щодо використання роботи: основні наукові положення дипломної роботи доведено до рівня методичних розробок, що дозволяє використати їх у практиці інших авіатранспортних підприємствах України.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС-ІДЕЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1 Сутність та значення бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства	8
1.2 Фактори та методика формування бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства	12
1.3 Проблеми формування бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ БІЗНЕС-ІДЕЇ РОЗВИТКУ КП «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ КРИВИЙ РІГ»	20
2.1 Характеристика діяльності КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»	20
2.2 Бізнес-ідея розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»	25
2.3 Аналіз ефективності бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»	28
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ІДЕЇ РОЗВИТКУ КП «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ КРИВИЙ РІГ»	32
3.1 Заходи щодо вдосконалення бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»	32
3.2 Стратегічні напрями вдосконалення бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»	34
3.3 Оцінка ефективності стратегії вдосконалення бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»	39
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ	41
4.1 Організаційні рішення безпечної експлуатації підприємства	41
4.2 Гігієна праці і виробнича санітарія підприємства	47
4.3 Організація пожежної безпеки на підприємстві	50
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54
ДОДАТКИ	56

ВСТУП

Останнім часом економічне середовище швидкоплинно змінюється, і в результаті цього вплив на розвиток підприємств є неминучим. Для бізнесу з'явилися нові перспективи та виклики сучасності, тому підприємства мають пристосовуватися та впроваджувати інновації, щоб залишатися конкурентоспроможними на ринку. Одним з ключових факторів у цьому процесі є розробка чіткої та ефективної бізнес-ідеї, яка може стати основою успіху та розвитку підприємства.

Бізнес-ідея – це загальна нова концепція або бачення про те, що може приносити прибуток підприємству та цінність споживачам. Це суть будь-якого процвітаючого підприємства, яка закладає основу для бізнес-плану, маркетингової стратегії та загального бачення компанії. Ефективна бізнес-ідея може допомогти підприємству обійти конкурентів на ринку, залучити інвесторів та клієнтів і, врешті-решт, досягти довгострокового успіху та розвитку.

Проте, розробка результативної бізнес-ідеї – це складне завдання, що потребує детальних досліджень, аналізу та креативності. Вона включає розуміння цільового ринку, оцінку галузевих тенденцій і конкуренції, а також визначення ресурсів та можливостей, необхідних для реалізації ідеї. Також потрібно вивчати потенційні ризики і розробити плани їх пом'якшення. Для цього існують методи формування бізнес-ідеї, такі як: SWOT-аналіз, метод «мозкового» штурму, метод аналогії, метод ідеалізації, метод інверсії і тд.

Провідні компанії зазвичай мають чітку та диференційовану бізнес-ідею, яка надає їм перевагу на ринку. В такій ситуації підприємству необхідно застосовувати нові стратегії та рішення, з метою збереження своїх позицій, конкурентоспроможності та забезпечення успішної діяльності.

Розвиток сучасного підприємства потребує ретельного аналізу ринку, вивчення потреб та поведінки клієнтів, а також впровадження інноваційних підходів до бізнесу. Бізнес-ідея повинна орієнтуватися на такі цінності, як: покращення якості продукту або послуги, оптимізація виробництва, а також зниження витрат для отримання прибутку.

Мета даної дипломної роботи полягає в теоретичному та практичному дослідженні основних теоретико-методичних засад формування бізнес-ідеї на сучасному підприємстві.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ БІЗНЕС-ІДЕЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність та значення бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства

У сучасному економічному середовищі успіх будь-якої компанії залежить від багатьох факторів. Одним з найважливіших є чітка та ефективна бізнес-ідея. Комерційні ідеї є відправною точкою створення підприємства та його подальшого розвитку.

Бізнес-ідея – це загальний план дій для створення та розвитку підприємств. Суть бізнес-ідей полягає у розробці нового продукту, послуги чи виробництва для задоволення попиту на ринку та принесення прибутку підприємству.

Поняття «бізнес-ідея» може мати кілька значень залежно від контексту використання. Основні значення поняття «бізнес-ідея» можуть включати:

- концепцію нового бізнесу: бізнес-ідея може вказувати на концепцію нового бізнесу, яка може включати такі елементи, як опис продукту або послуги, цільовий ринок, стратегію маркетингу та фінансові прогнози;
- інноваційну ідею: бізнес-ідея може визначати інноваційну ідею, яка може стати основою для розвитку нового продукту або послуги; ця ідея може включати новий метод виробництва, нову технологію або підхід до вирішення певної проблеми;
- покращення існуючого бізнесу: бізнес-ідея може бути ідеєю щодо покращення існуючого бізнесу і може включати нові методи виробництва, вдосконалення продукту або послуги, або нові ринки збуту.

Питання щодо сутності поняття «бізнес-ідея» розглядалося у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців: його трактування має деякі схожі особливості, а але в той самий час, кожному з них притаманна своя унікальна неповторна характеристика.

В цілому, найбільш поширені погляди на сутність поняття «бізнес-ідея» можна узагальнити у вигляді таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Найбільш поширені тлумачення сутності поняття «бізнес-ідея»

№ з/п	Автор(и)	Тлумачення
1.	Пітер Друкер	Основа для створення нових продуктів, процесів або послуг, що можуть змінити ринок або задовольнити нові потреби споживачів.
2.	Майкл Портер	Унікальна концепція або підхід, який дозволяє підприємству стати лідером на ринку та забезпечити стійку конкурентну перевагу.
3.	Сет Годін	Ідея, продукт або послуга, які відрізняються від усього, що вже існує на ринку, і мають потенціал викликати захоплення та цікавість серед споживачів.
4.	Іджей Картошевський	Унікальна концепція або замір, які передбачають запровадження нового продукту, послуги, процесу або рішення, що мають комерційний потенціал і можуть задовольнити потреби на ринку.
5.	Джефф Безос	Інноваційний і стратегічний план, спрямований на створення цінності, зміну галузі і задоволення потреб ринку.

Примітка: систематизовано автором

У будь-якому випадку, бізнес-ідея є відправною точкою для створення підприємства та розвитку бізнесу. Важливо, щоб ідея була чіткою, реалістичною та ефективною для досягнення успіху в сучасному економічному середовищі.

Основна мета бізнес-ідеї – створити конкурентні переваги та успіх на ринку. Це досягається за допомогою інновацій. Інноваційна компанія може надавати унікальні товари чи послуги без конкурентів на ринку. Ідеї бізнесу також надають компанії можливість залучати інвестиції та фінансування, щоб інноваційні проекти бути здійснені та забезпечували подальший розвиток підприємства.

Бізнес-ідея являється основою для формулювання бізнес-плану, який показує стратегію розвитку підприємств.

Бізнес-плани допомагають:

- оцінити ефективність бізнес-ідей;
- аналізувати ринки та конкурентів;
- обчислити фінансові показники;
- визначити ресурси, необхідні для реалізації ідей.

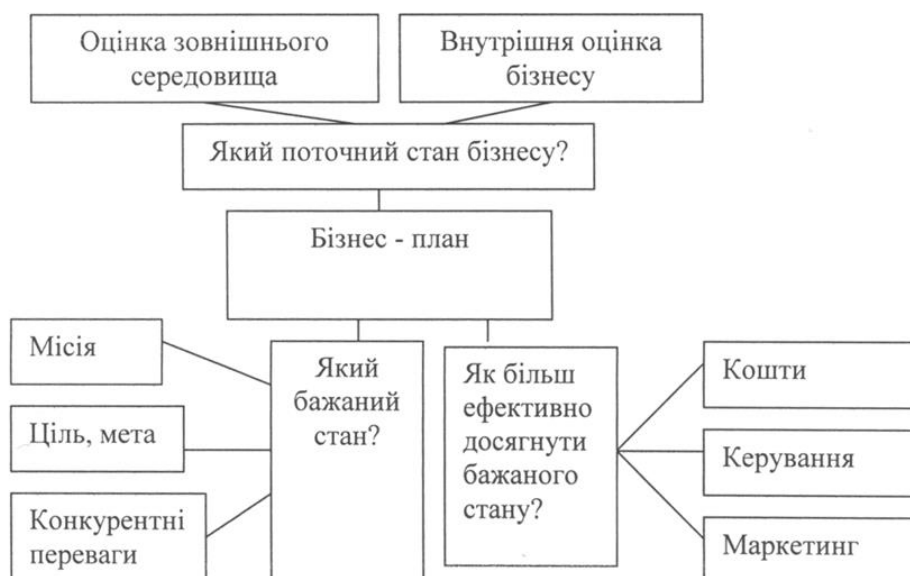

Рис. 1.1 – Контури бізнес-плану

Джерело: [1]

Однією з головних переваг бізнес-ідеї є можливість диференціації продукції або послуги. Крім того, бізнес-ідея може допомогти підприємствам використовувати інноваційні технології та методи управління для забезпечення більшої конкурентоспроможності та ефективності.

Важливість бізнес-ідеї полягає в тому, що вона дозволяє підприємству мати чіткий напрямок розвитку та планувати свої дії для досягнення мети. Також бізнес-ідея може бути корисною при залученні інвесторів, оскільки вона показує потенційну прибутковість та перспективність підприємства.

Основне значення бізнес-ідеї полягає в наступному:

1. Допомагає компанії визначити її конкурентоспроможність і розподілити ресурси для забезпечення високої якості та ефективного виробництва: враховуючи тенденції ринку та потреби цільової аудиторії, бізнес-ідеї допомагають компанії визначити нішеві сегменти та стати більш привабливими для клієнтів.

2. Є важливим інструментом для залучення інвесторів і партнерів: якщо ваша ідея є переконливою та добре обґрунтованою, вона може підвищити імідж вашої компанії та забезпечити необхідний капітал для створення та розширення вашого бізнесу.

3. Допомагає компаніям працювати ефективніше та оптимально використовувати свої ресурси, включаючи удосконалення виробничих процесів, впровадження нових технологій, розробку інноваційних продуктів і створення ефективних систем управління.

4. Забезпечує компанії гнучку реакцію на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища: сучасний бізнес динамічний і непередбачуваний, тому компанії повинні готуватися до змін і реагувати на нові технології, тенденції та вимоги ринку, а ідеї розвитку допомагають їм адаптуватися до нових умов, стати більш конкурентоспроможними та закріпити позиції на ринку.

5. Сприяє розвитку культури компанії та підвищенню мотивації та відданості співробітників: якщо ідея цікава і перспективна, це додатково мотивує співробітників, що забезпечить високу продуктивність і якість продукції.

Загалом, цінність бізнес-ідей для просування сучасних підприємств може бути дуже високою. Ідеї можуть бути вирішальним чинником успіху компанії, сприяючи її успіху, адаптації до змін ринку та внутрішнього середовища, залученню інвесторів та розвитку її корпоративної культури. Важливо, щоб бізнес-ідея була переконливою, обґрунтованою та реалістичною, допомагала компанії досягти поставлених цілей та забезпечити стабільний розвиток у майбутньому.

Для успішного впровадження бізнес-ідей необхідно детально проаналізувати ринок та конкурентів, визначити мету та стратегію розвитку та сформулювати бізнес-план, щоб розглянути всі необхідні показники та ресурси. Враховуючи швидкість змін у сучасному світі, бізнес-ідеї мають бути гнучкими та адаптуватися до змін на ринку та споживчому попиту, який повинен стимулювати розвиток підприємств та забезпечити їх стабільність та прибутковість у довгостроковій перспективі.

Для обрання оптимальної бізнес-ідеї підприємству необхідно відповісти на такі питання:

1. Чи існує достатній капітал у підприємця для практичного впровадження успішної ідеї?

2. Чи можливе встановлення потрібних партнерських зв'язків?
3. Чи існують достатні матеріально-технічні можливості для організації виробництва?
4. Якою буде реакція покупців на товар (послугу), який пропонується на ринку?
5. Чи будуть покупці купувати продукцію у визначеному обсязі?
6. Як узгоджується запропонована ідея з діяльністю конкретної фірми, її цілями та стратегією?

Успішне знаходження відповідей на дані питання створюють передумови перетворення звичайного підприємства на організацію-інноватора, здатну швидко та ефективного впроваджувати інноваційні бізнес-ідеї з метою отримання бажаного ринкового і фінансового результату, і, що не менш важливо, підвищення рівня конкурентоспроможності.

Результат отриманих відповідей підприємство може використати як у стратегічному, так і поточному плануванні: для розроблення стратегічних планів розвитку, корегування тактичних і під час реалізації поточних планів, а також з метою розширення основного виду діяльності, або ж диверсифікації.

1.2 Фактори та методика формування бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства

Формування бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства є складним процесом, що вимагає комплексного підходу та уваги до багатьох факторів. Нижче наведено детальний опис основних факторів та методики, які використовуються при формуванні бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства. У процесі формування бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства також важливо враховувати потреби та очікування споживачів, забезпечувати якість продукції та послуг, відповідати вимогам законодавства та регулюючих органів, а також планувати ефективне використання ресурсів. Крім того, для успішного формування бізнес-ідеї важливо мати підтримку та співпрацювати зі стейкхолдерами, такими як клієнти, постачальники, інвестори, партнери та

співробітники.

Взагалі, формування бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства є багатоетапним процесом, який потребує високого рівня кваліфікації та досвіду в галузі менеджменту та бізнесу. Ідея має бути гнучкою та адаптивною до змін на ринку та в економічному середовищі, а також відповідати стратегії та цілям підприємства.

Основні фактори формування бізнес-ідеї сучасного підприємства можна умовно розділити на внутрішні та зовнішні.

До внутрішніх факторів можна віднести:

- компетенції та навички засновника/команди, що можуть бути використані в бізнесі;
- особисті характеристики засновника/команди, такі як мотивація, наполегливість, творчість та ін.;
- капітал, доступні ресурси та здатність до фінансових інвестицій у розвиток бізнесу.

До зовнішніх факторів можна віднести:

- ринок та аналіз його стану, потреб та бажань споживачів;
- конкурентів та їхні пропозиції на ринку;
- соціальні, економічні та політичні тренди, які можуть вплинути на бізнес.

Зазначені фактори можуть використовуватись при формуванні бізнес-ідеї сучасного підприємства. Наприклад, засновник/команда можуть використовувати свої компетенції та навички для розробки нових продуктів або послуг, що задовольняють потреби споживачів на ринку, або використовувати нові технології для поліпшення процесів виробництва. Також можна аналізувати конкурентів та їхні пропозиції на ринку, щоб розробити бізнес-ідею, яка буде вигідною та унікальною на ринку.

Підприємству необхідно добре розуміти свій ринок, його потреби та вимоги, а також аналізувати конкуренцію, щоб знайти своє місце в ньому та стати конкурентоспроможним. Воно повинно бути готове до впровадження новітніх технологій та інновацій, які допоможуть йому бути конкурентноздатним на

ринку. Також висока кваліфікація кадрів та ефективне управління є важливими чинниками успіху сучасного підприємства.

Існує багато різних методів формування бізнес-ідеї, які можуть бути використані залежно від обставин та умов, в яких знаходиться потенційний підприємець. Від правильного вибору методу формування бізнес-ідеї залежить подальший успіх підприємства. Деякі з найпоширеніших методів включають [2]:

- SWOT-аналіз, що полягає в оцінці сильних і слабких сторін бізнесу, можливостей та загроз, які можуть вплинути на його успіх, дає змогу побачити весь обсяг проблем, які стосуються бізнесу, а також розглянути можливі перспективи розвитку; для його проведення зазвичай складають матрицю, де на осі X відображаються можливості та загрози зовнішнього середовища, а на осі Y – сильні та слабкі сторони внутрішнього середовища;

- метод «мозкового» штурму: простий запис усіх варіантів видів бізнесу, які приходять в голову, навіть найбільш неймовірних й нездійснених на перший погляд; при цьому не можна критикувати або ставити під сумнів ту або іншу ідею; метод колективного пошуку бізнес-ідей, тому він включає збір групи людей, щоб згенерувати якомога більше ідей, що може бути корисно, оскільки різні люди мають різні погляди і досвід, що може допомогти створити нові, оригінальні ідеї;

- метод аналогії, що полягає у порівнянні ідеї з вже існуючими на ринку продуктами або послугами, які можуть виконувати подібні функції або мати подібні характеристики; метод може бути корисним для знаходження нових способів використання вже існуючих технологій або продуктів, або для використання ідеї з одного ринку на іншому, де вона ще не застосовувалася;

- метод інверсії: дозволяє підійти до проблеми з несподіваного ракурсу і знайти неочікувані рішення; при використанні методу інверсії, підприємець може змінити звичайну логіку мислення і знайти нові підходи до вирішення проблеми; можна звернути увагу на недоліки і проблеми, що виникають при здійсненні діяльності, і спробувати розробити бізнес-ідею, яка буде працювати якісно і враховувати ці недоліки;

- метод ідеалізації – метод творчого мислення, що полягає у тому, щоб

поставити собі завдання розробити ідеальний варіант продукту або послуги, який повністю відповідатиме побажанням і потребам клієнтів, а також враховуватиме всі можливі технічні та економічні обмеження;

- метод конференції ідей є ефективним способом формування бізнес-ідей і базується на залученні групи людей для обміну думками та ідеями; передбачає організацію конференції або зустрічі, під час якої учасники можуть обговорювати проблему та запропонувати свої ідеї її вирішення;

- метод колективного блокнота є ефективним способом залучення креативних ідей від команди або групи людей; в основі методу лежить збір ідей з різних джерел, які можуть бути записані у спільний блокнот або електронний документ; учасники групи можуть вносити свої ідеї, коментарі та пропозиції для розвитку ідей інших учасників;

- метод контрольних запитань, сутність якого полягає у тому, щоб ініціювати вирішення обговорюваної проблеми з допомогою певних запитань, що мають стимулювати власні міркування щодо висунутої нової ідеї; запитання допомагають зосередитися на основних аспектах бізнесу та знайти можливі рішення для його створення та розвитку або ж метод контрольних запитань може бути використаний для аналізу вже існуючого бізнесу;

- метод фокальних об'єктів, що базується на аналізі певного об'єкту або предмета, який може стати вихідним пунктом для створення нового бізнесу; метод може бути корисним для тих, хто шукає ідею для нового бізнесу, оскільки він дозволяє перетворити звичайні предмети і об'єкти на нові та неочікувані ідеї для бізнесу;

- метод морфологічного аналізу – систематичний підхід до розбору складних проблем шляхом розбиття їх на окремі складові частини, які потім можна комбінувати, щоб створити нові рішення; метод може використовуватися у формуванні бізнес-ідеї, оскільки дозволяє розглядати проблему з різних сторін і знаходити незвичайні рішення;

- lean startup – включає проведення експериментів та тестування ідеї на ранніх стадіях розвитку бізнесу, щоб мінімізувати витрати та ризики, що може

допомогти швидко виявити, що працює, а що ні, та адаптувати бізнес-ідею відповідно до результатів.

Ці методи можуть бути використані окремо або в поєднанні між собою для формування бізнес-ідеї. Окрім цього, для ефективного формування бізнес-ідеї, можна використовувати інші методи, такі як дослідження споживачів, аналіз витрат та рентабельності, експертні оцінки та інші [2].

Незалежно від використовуваних методів, ключовим фактором успіху формування бізнес-ідеї є зосередженість на потребах та бажаннях споживачів, які бізнес буде обслуговувати, що допоможе створити унікальну пропозицію продукту або послуги, яка буде відповідати реальним потребам ринку та забезпечувати його успіх.

Формування бізнес-ідеї можна розглядати на трьох рівнях:

1. Рівень стратегії: формування загальної стратегії підприємства, що охоплює визначення місії, цілей, стратегічних завдань, позиції на ринку та конкурентної переваги підприємства;

2. Рівень концепту: розроблення концепту продукту або послуги, яке повинно відповідати потребам ринку та цільової аудиторії, що включає визначення сегментів ринку, дослідження потреб та переваги продукту, формування цінової політики та розробку маркетингової стратегії;

3. Рівень ідеї: розроблення конкретної ідеї продукту або послуги на основі концепту, що складається з визначення характеристик продукту або послуги, технічної реалізації, вибіру постачальників та розробки бізнес-моделі.

Дані рівні формування бізнес-ідеї розвитку підприємства знаходять пряме відображення в його бізнес-плані, визначаючи спеціалізацію, характер виробничих відносин і взаємозв'язки із контрагентами.

Кожен з цих рівнів вимагає окремих досліджень, аналізу та вирішення різних завдань. Щоб реалізувати успішний бізнес, важливо бути відкритим до інновацій та змін, стежити за тенденціями на ринку та реагувати на них своєчасно.

1.3 Проблеми формування бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства

Формування бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства може зіткнутися з низкою типових проблем, які можуть ускладнити або навіть унеможливити її реалізацію. Ось деякі з найбільш поширених проблем [3]:

1. Нечітке розуміння місії та цілей компанії, що може перешкодити розвитку бізнес-ідеї. Без конкретного визначення цих цілей створення успішної бізнес-концепції малоймовірно. Крім того, недостатнє розуміння місії та цілей може призвести до того, що бізнес-ідея не відповідатиме потребам і очікуванням як підприємства, так і його клієнтів.

2. Недостатнє дослідження ринку та конкурентів, яке може зашкодити успіху проекту. Відсутність ретельного дослідження ринку та конкурентів може збільшити ризик провалу. Брак знань відносно рівня попиту на продукт або послугу, а також про конкурентів у тій самій галузі можуть перешкодити здатності підприємства ефективно конкурувати на ринку.

3. Нестача фінансових коштів. Ключову роль у реалізації бізнес-ідеї відіграють фінансові ресурси. Якщо підприємство не має достатньої фінансової бази, реалізація проекту може бути неефективною. Матеріальні ресурси обмежуватимуть розвиток підприємств і знижуватимуть їх кінцеву конкурентоспроможність.

4. Неефективні комунікації та маркетинг. Некоректна комунікація та маркетинг можуть перешкодити досягненню бізнес-ідеєю найбільшої потенційної аудиторії. Бізнес-ідея може бути дуже цікавою та перспективною, але вона не може мати успіху на ринку, якщо її не можна ефективно презентувати.

5. Низька кваліфікація кадрів та брак досвіду управління. Ці фактори можуть ускладнити реалізацію бізнес-ідеї, оскільки підприємство може мати висококваліфікованих працівників, але якщо вони не мають достатнього досвіду управління, то це може призвести до неправильних стратегічних рішень та недосягнення цілей.

6. Недостатня підтримка з боку держави та інвесторів. Деякі бізнес-ідеї можуть потребувати значної підтримки з боку держави або інвесторів. Якщо такої

підтримки немає, то реалізація проекту може стати складнішою.

7. Обмежена кількість ідей та уявлення. Для того, щоб створити ефективну бізнес-ідею, необхідно мислити ширше та бачити можливості там, де інші бачать лише обмеження. Також важливо бути в курсі новинок та тенденцій в своїй галузі, а також вивчати досвід інших успішних підприємств.

8. Наявність ризиків, пов'язаних зі зміною ринкової кон'юнктури, технологій та законодавства. Ідея, яка була перспективною вчора, може стати застарілою або непотрібною сьогодні. Тому важливо бути готовим до змін та швидко реагувати на новинки та тенденції.

Зазначені проблеми не є вичерпним списком, але вони демонструють, що формування бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства є важливим та складним процесом. У відповідності до цього окремо слід зупинитися на найбільш актуальній з точки зору стратегічного планування проблемі невідповідності бізнес-ідеї реальним можливостям підприємства. Це означає, що ідея, яка може здаватися привабливою та перспективною на перший погляд, може не відповідати реальним можливостям, ресурсам і потенціалу підприємства для її успішної реалізації. Підприємство може не мати необхідних фінансових, людських або матеріальних ресурсів для втілення бізнес-ідеї. Наприклад, ідея може вимагати значних інвестицій, а підприємство не має необхідних фінансових засобів. Реалізація деяких бізнес-ідей може вимагати специфічних знань, навичок або технічної експертизи, яких підприємство може не мати. Недостатня експертиза може обмежувати можливості впровадження ідеї.

Для подолання проблем, пов'язаних з формуванням бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства, необхідно використовувати різноманітні підходи та методики. Наприклад, можна застосовувати метод дизайну продукту, який допомагає розробляти ідеї, зосереджуючись на потребах та бажаннях клієнтів. Також важливо використовувати метод SWOT-аналізу, щоб оцінити сильні та слабкі сторони бізнес-ідеї, а також визначити можливості та загрози.

Крім того, необхідно розвивати комунікаційні та лідерські навички персоналу з метою ефективного управління підприємством та побудови

взаємовідносин з клієнтами, партнерами та інвесторами. Надзвичайно важливо розробити стратегію маркетингу, яка допоможе ефективно продавати продукти та послуги та залучати нових клієнтів.

Також варто звернути увагу на новітні технології та цифрові рішення, які допоможуть підприємству залучати більше клієнтів та підвищувати ефективність виробництва. Наприклад, можна використовувати штучний інтелект та машинне навчання для аналізу даних, автоматизації процесів та покращення якості продукції.

Існує декілька способів вирішення проблем формування бізнес-ідеї розвитку сучасного підприємства [3]:

- дослідження ринку: проведення аналізу тенденцій, конкурентів та потреб споживачів, що може допомогти виявити ніші на ринку, які можуть стати основою для бізнес-ідеї;
- залучення експертів: звернення за допомогою до фахівців з різних галузей, яке допоможе розширити обсяг знань та підвищити ефективність бізнес-ідеї;
- застосування креативних методів: використання технік та методик стимулювання творчості та інновацій, що створить можливості для знаходження нових ідей та розвитку існуючих;
- створення команди з різними компетенціями та досвідом з метою допомоги щодо узгодження підходів до формування бізнес-ідеї та виявлення нових можливостей;
- тестування гіпотез: проведення експериментів та тестування гіпотез надасть можливість допомогти перевірити ефективність та ризики певної бізнес-ідеї перед її запуском;
- взаємодія з клієнтами: залучення клієнтів до процесу формування бізнес-ідеї з метою вивчення їх потреб та очікувань та формування більш націленої та прибуткової ідеї.

Загалом, покращення формування бізнес-ідеї передбачає залучення різних джерел інформації та експертизи, креативний підхід та тестування гіпотез для виявлення та використання найбільш ефективних ідей.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ БІЗНЕС-ІДЕЇ РОЗВИТКУ КП «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ КРИВИЙ РІГ»

2.1 Характеристика діяльності КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»

КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» має зручне розташування, працює ефективно, а також є резервним для українських аеропортів та державних рейсів. Аеропорт відноситься до аеропорту категорії «В», злітно-посадкова смуга має довжину 2500 метрів, ширина основної та допоміжної руліжних доріжок – 42 метри, а також має засоби радіотехнічного (радіонавігаційного) забезпечення польотів.

Надання необхідних послуг, спеціальне обладнання та зручне розташування дозволяє аеропорту цілодобово приймати повітряні судна, такі як: Boeing 737, Airbus 319/320/321, ТУ-154, ТУ-134, Як-42, Ан-24. /26/ 12/ 148, та всі види вертольотів. Продуктивність – 9 операцій на годину (зліт - посадка).

У 2015 році здійснювалися нерегулярні міжнародні рейси до Бургаса (Республіка Болгарія), Каїра (Арабська Республіка Єгипет), Даламана (Туреччина), Тбілісі (Республіка Грузія), Берліна, Кельна та інших міст. Міжнародні чартерні рейси з (Федер. Республіка Німеччина), Вільнюс (Литовська Республіка) та ін. За цей період було виконано 424 рейси, перевезено 1319 пасажирів, вантажообігом 27,8 тонни.

Діяльність аеропорту включає прийом і відправлення повітряних суден, стиковку повітряних суден і обслуговування пасажирів. Електрична мережа та колектори побутової каналізації є інженерними мережами, що забезпечують життєзабезпечення аеропорту: КЛ-10 кВ живлять ТП-7, радіонавігаційні засоби та оптико-сигнальну апаратуру, колектори призначені для очищення скидів діючих очисних споруд та для побутових стічних вод [4].

Структура управління на цьому підприємстві є лінійно-функціональною. Відповідно до цієї структури повноваження та відповідальність розподіляються, а прийняття рішень вертикальне. Відповідно до цього структура є трьохрівневою.

Завдяки такій структурі організовується управління і функції органу управління сприяють лише вирішенню завдань управління. Лінійна функціональна структура управління не передбачає підпорядкування лінійних керівників функціональним керівникам. Директор є безпосереднім відповідальним за підприємство, функціональний відділ керує процесом взаємодії, а лінійний керівник відноситься до внутрішнього процесу.

Сфера діяльності підприємства визначає наявність виробничого відділу. Основний поділ об'єктів дослідження: комерційні послуги, послуги пошти та вантажів, послуги з безпеки, послуги з організації повітряного транспорту, послуги з управління платформою.

Організаційна структура управління аеропортом включає цільову систему та її розподіл між різними ланками. Увесь механізм управління має орієнтуватися на досягнення стратегічних цілей. Ефективність системи управління залежить від організаційної структури управління. Центральним у проектуванні структури аеропорту має бути чітке встановлення цілей, а потім механізми їх досягнення.

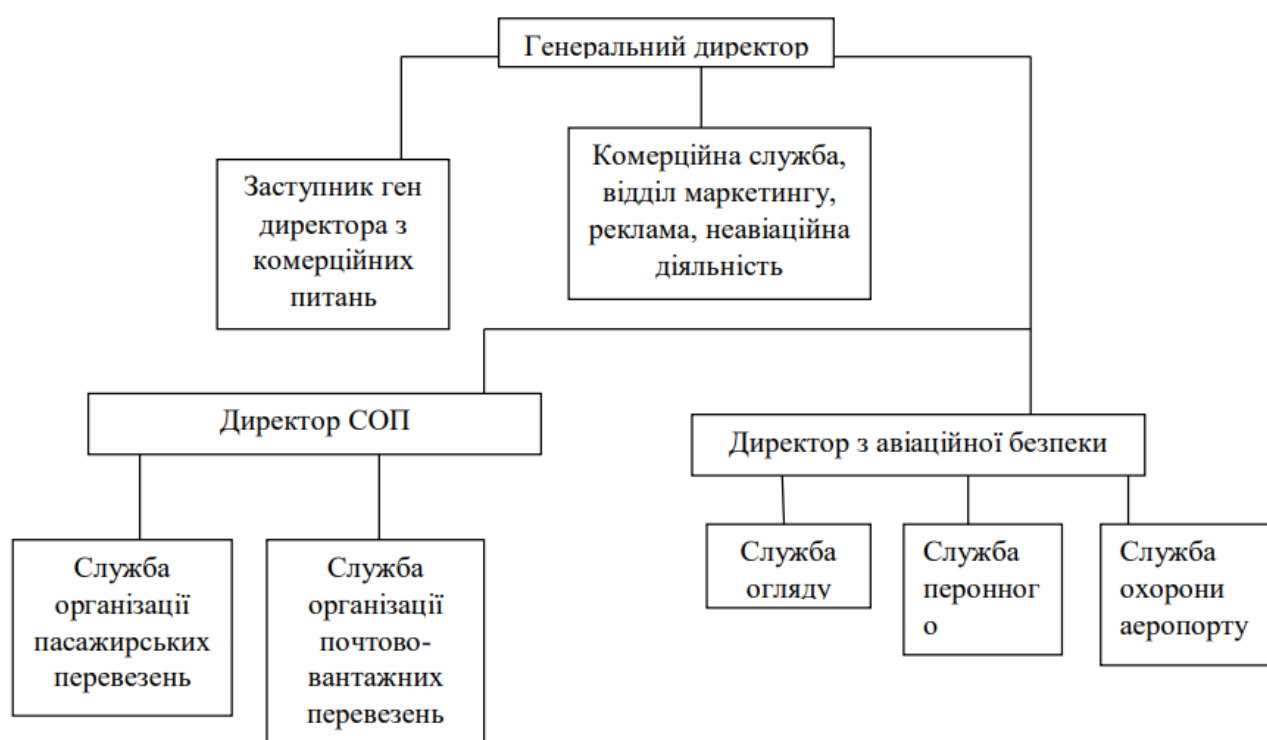

Рис. 2.1 – Організаційна структура управління КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»

Примітка: систематизовано автором

Важливими моментами у формуванні організаційної структури управління КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» визначено наступні завдання:

- визначення аеропортових цілей;
- визначити завдань, які не виконує керівництво;
- виявлення не до кінця вирішених питань або питань недостатньої якості, а також підрозділи неуспішних підлеглих;
- виділення об'єктів, які повторюються кількома посиланнями.

Аналіз фінансово-економічних показників дозволяє швидко:

- оцінювати результати господарської діяльності та їх ефективність;
- створювати останні фінансово-економічні прогнози;
- з'ясувати динаміку досліджуваних показників.

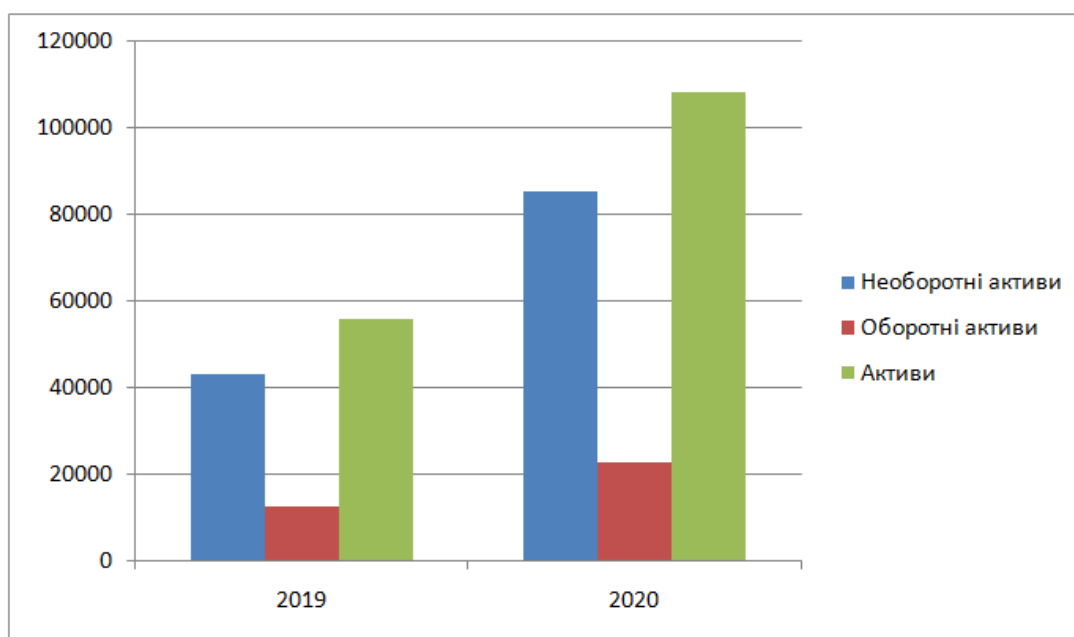

Рис. 2.2 – Динаміка активів КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» за 2019-2020 рр., тис. грн.

Примітка: систематизовано автором

Аналізуючи рис. 2.2, можна прийти до висновку, що зріс економічний потенціал та зросла кількість активів на 93,73%. Тобто збільшується обсяг наявних активів підприємства. Активи зростають за рахунок виручки від реалізації товарів і послуг, що свідчить про необхідність пошуку резервів для оптимізації поточної структури активів [5].

Таблиця 2.1 – Горизонтальний аналіз активів КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» за 2019-2020 рр., тис. грн.

Показник	2019	2020	Абс. приріст, +,-	Відн. приріст, %
Незавершені капітальні інвестиції	1234	21617	20383	1651,78
Основні засоби	41946	64002	22056	52,58
Необоротні активи	43186	85625	42439	98,27
з бюджетом	8756	18042	9286	106,05
Оборотні активи	12773	22786	10013	78,39
Активи	55959	108411	52452	93,73

Примітка: систематизовано автором

Аналізуючи з дані підприємства, які продемонстровані в табл. 2.1, можна зробити висновок про те, що сальдо значно зросло, що пов'язано зі зростанням оборотних активів (+78,39%) та необоротних активів (+98,27%) [5].

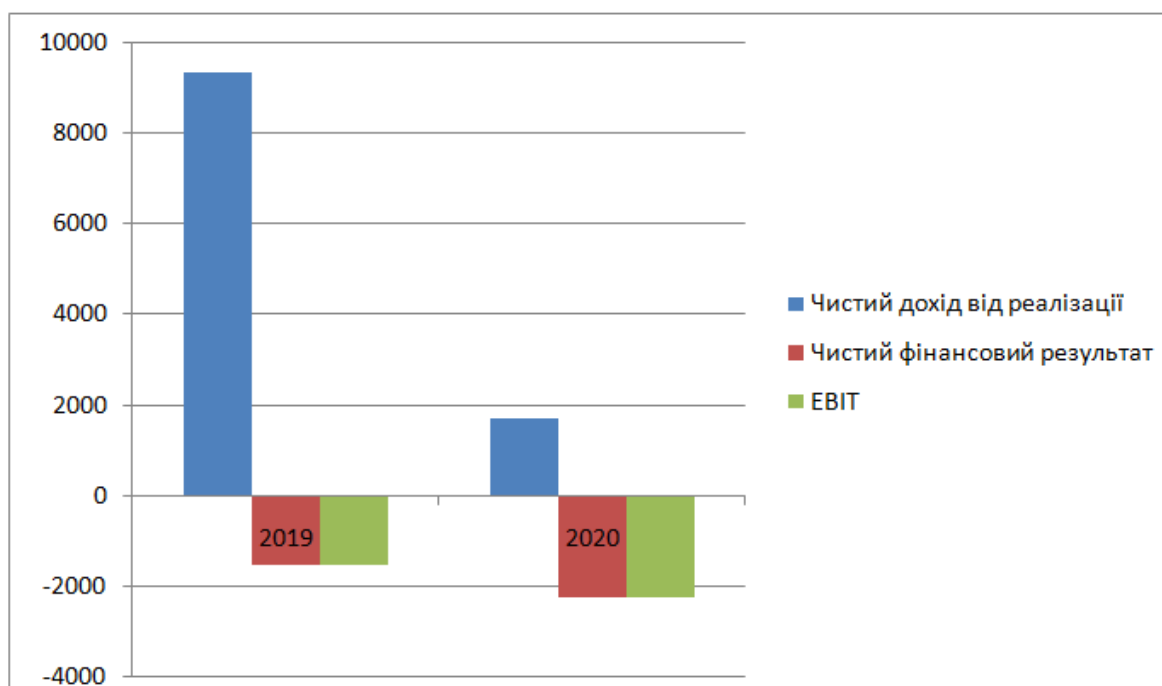

Рис. 2.3 – Динаміка фінансових результатів КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» за 2019-2020 рр., тис. грн.

Примітка: систематизовано автором

На рис. 2.3 показано, що чистий дохід від реалізації товарів і послуг знизився на 81,94%, що свідчить про зниження конкурентоспроможності в динамічному середовищі. Чистий збиток компанії у 2020 році склав 2 млн. 271 тис. грн, що свідчить про корпоративну деградацію та недостатню якість

поточної бізнес-моделі [5].

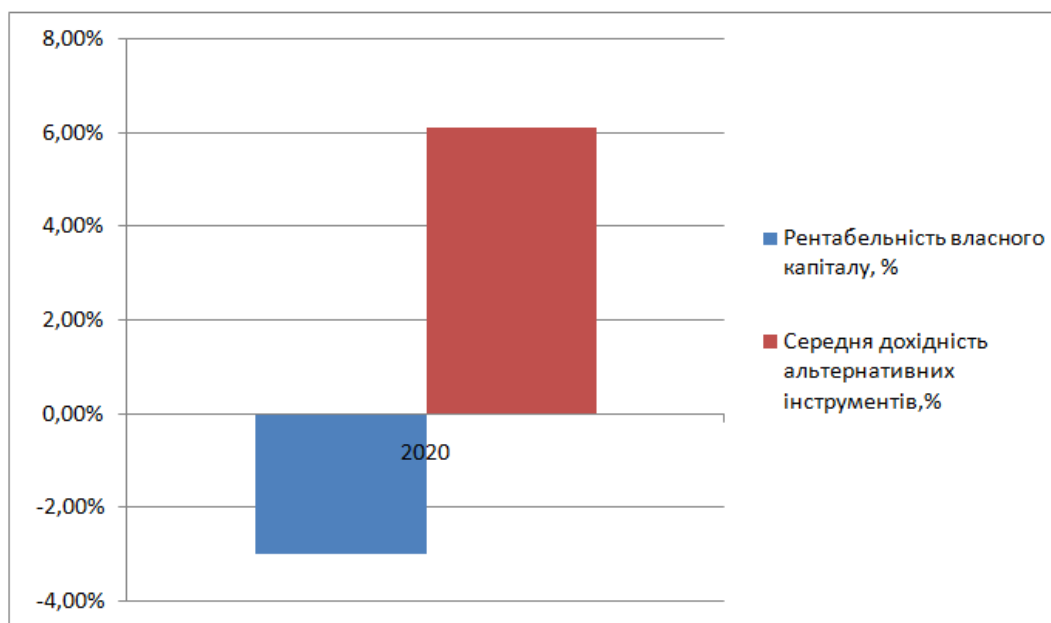

Рис. 2.4 – Співставлення рентабельності власного капіталу з дохідністю альтернативних інструментів КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» у 2020 р., %

Примітка: систематизовано автором

Для визначення привабливості підприємства як об'єкта інвестування рекомендується порівняти прибутковість власного капіталу з прибутковістю інших напрямків інвестування капіталу власника. Для розрахунку використовувалися дані Національного банку України про середню дохідність депозитів за 2020 рік. Таким чином, надлишкова прибутковість за альтернативним інструментом рентабельності власного капіталу вказує на можливість отримання великих нереалізованих прибутків, коли частка в компанії продається, а вивільнені кошти інвестуються на фінансових ринках [5].

Наслідком таких негативних результатів є те, що підприємство працює в нестабільному економічному середовищі через певні зовнішні фактори. Ситуація всередині підприємства пов'язана із загальною економічною кризою в країні, зростанням валютного курсу, вартості енергоносіїв, сировини та матеріалів. Тому провокує адміністрацію авіатранспортного підприємства ввести організаційні заходи щодо стабілізації ситуації. Також потребує змін організаційна структура підприємства.

2.1 Бізнес-ідея розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»

Бізнес-ідея розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» - це коротке визначення того, що ви хочете зробити для покращення ситуації на підприємстві, як ви хочете це зробити, для кого ви хочете це зробити і чому ви хочете це зробити. Пошук привабливої ідеї бізнесу – це досить важке і відповідальне завдання. Необхідно віднайти в ідеї можливість реалізувати свої знання і здібності.

Виходячи з аналізу фінансових результатів КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» можна прийти до висновку, що аеропорт потребує розробки бізнес-ідеї для подальшого розвитку. Бізнес-ідея повинна бути простою, зрозумілою, оригінальною та реалістичною. Наприклад: створити лоу-кост авіакомпанію, яка буде базуватися в аеропорту «Кривий Ріг» і забезпечувати дешеві перельоти до популярних туристичних напрямків.

Тому треба відповісти на ряд питань, а саме:

1. Як? Залучити інвесторів, орендувати або купити невеликий парк літаків, отримати ліцензії та дозволи, найняти персонал, розробити маркетингову стратегію.

2. Для кого? Для мешканців Кривого Рогу та навколишніх регіонів, які хочуть подорожувати за доступними цінами.

3. Чому? Для задоволення попиту на лоу-кост перевезення, для покращення конкурентоспроможності аеропорту, для стимулювання туризму та економічного розвитку регіону.

Щоб отримати бажаний результат від впровадження бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» та задовільнити всі необхідні потреби слід враховувати такі аспекти:

1. Розширення маршрутної мережі. Аеропорт може встановити контакти з різними авіакомпаніями, які мають потенціал для відкриття нових рейсів до популярних міжнародних та внутрішніх напрямків. Це може включати пошук можливостей для привертання лоукост-авіакомпаній, які надають доступні тарифи та привабливі варіанти подорожей.

2. Підвищення рівня обслуговування пасажирів. Аеропорт може інвестувати у поліпшення пасажирського досвіду шляхом впровадження нових технологій та послуг. Це може включати встановлення автоматизованих систем реєстрації та багажного обслуговування, створення комфортних зон очікування та ресторанів, а також поліпшення безпеки та швидкості проходження контролю.

3. Розвиток вантажних перевезень. Аеропорт може розширити свої можливості у сфері вантажних перевезень, привертаючи великі логістичні компанії та розвиваючи спеціалізовані вантажні термінали. Це може допомогти відкрити нові ринки для експорту та імпорту, а також створити додаткові джерела доходів для аеропорту.

4. Розширення комерційних просторів. Аеропорт може розглядати можливості для розвитку комерційних просторів, таких як магазини безмитної торгівлі, ресторани, кав'ярні та інші послуги. Це може створити додаткові джерела доходів та підвищити задоволення пасажирів під час очікування рейсів.

5. Розвиток інфраструктури. Аеропорт може інвестувати в розширення та модернізацію своєї інфраструктури, щоб забезпечити більш зручні та ефективні операції. Це може включати розширення терміналів, покращення системи автотранспортного сполучення, модернізацію пасажирських та вантажних обробних зон, а також покращення системи безпеки та пожежної безпеки.

6. Партнерство з туристичними агентствами та готелями. Аеропорт може встановити стратегічні партнерства з туристичними агентствами та готелями для створення пакетних турів та спеціальних пропозицій для пасажирів. Це може сприяти збільшенню туристичного потоку та популярності аеропорту як ключової точки в'їзду для туристів.

7. Розвиток екологічної стійкості. Аеропорт може приділяти увагу екологічним аспектам розвитку, впроваджуючи енергоефективні технології, використання відновлювальних джерел енергії та зменшення впливу на довкілля. Це може допомогти знизити витрати на енергію та воду, а також покращити імідж аеропорту як екологічно відповідального підприємства.

8. Розвиток технологічних інновацій. Аеропорт може активно впроваджувати

сучасні технології для поліпшення управління, безпеки та комунікацій. Це може включати використання безпілотних літальних апаратів (дронів) для нагляду та безпеки, впровадження системи розумного управління пасажирськими потоками.

9. Розвиток партнерських відносин. Аеропорт може залучати інвесторів, роздрібних торговців та інші сторони до співпраці для спільного розвитку. Це може включати укладання довгострокових угод з авіакомпаніями, створення лояльності для пасажирів та торгових партнерів, а також співпрацю з логістичними компаніями для покращення ефективності поставок.

10. Розвиток рекламної та маркетингової стратегії. Аеропорт може розробити ціленаправлену маркетингову стратегію для привертання більшої кількості пасажирів та партнерів. Це може включати рекламні кампанії, участь у туристичних виставках, використання соціальних медіа та інтернет-реклами, а також пропозиції спеціальних знижок та послуг для пасажирів.

11. Покращення зв'язку з містом та регіоном. Аеропорт може активно співпрацювати з місцевими органами влади, туристичними організаціями та бізнес-середовищем для підтримки розвитку туризму та економіки регіону. Це може включати спільні маркетингові кампанії, організацію подій та форумів, а також сприяння розвитку місцевих підприємств та послуг, що пов'язані з туризмом.

12. Забезпечення високої якості безпеки та безпеки польотів. Аеропорт повинен приділяти велику увагу безпеці пасажирів, їхнім багажам та польотам. Це включає впровадження сучасних систем безпеки, постійне навчання персоналу, співпрацю з правоохоронними органами

13. Створення інноваційних сервісів. Аеропорт може розробити та впровадити нові сервіси, що відповідають потребам сучасних пасажирів. Це може включати мобільні додатки для зручного бронювання квитків та керування польотами, послуги з аренди автомобілів або трансферу, безкоштовний Wi-Fi, зони зарядки для електронних пристроїв тощо.

14. Створення лояльності клієнтів. Аеропорт може впровадити програму лояльності для постійних пасажирів та партнерів, що надає переваги, знижки та

спеціальні привілеї. Це може сприяти залученню повторних пасажирів, зміцненню відносин зі сталою клієнтською базою та підвищенню задоволення пасажирів.

15. Соціальна відповідальність. Аеропорт може брати активну участь у соціальних та благодійних ініціативах в регіоні, сприяти розвитку місцевої спільноти та внести свій внесок у стале соціально-економічне середовище. Це може включати спонсорство культурних подій, екологічні ініціативи, підтримку освіти та молодіжних проєктів.

2.3 Аналіз ефективності бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»

Розглянемо питання ефективності під час аналізу бізнес-проєктів у різних масштабах і на різних етапах планування. Від об'єктивності та всебічності оцінки ефективності проєкту залежать умови повернення вкладеного капіталу, вибір альтернативних варіантів використання, додаткові потоки прибутку, які генерує підприємство в майбутньому. Оцінка ефективності реальних інвестиційних проєктів базується на низці принципів. Ці принципи можна чітко розділити на дві групи [6]:

- 1) методологічні принципи – це більш загальні принципи оцінки, які практично не залежать від специфіки конкретного інвестиційного проєкту;
- 2) методичні принципи – це ті, які безпосередньо стосуються проєкту та його деталей.

Основними методичними принципами оцінки ефективності інвестиційного проєкту є [6]:

- принцип результативності – полягає в тому, що ефект здійснення проєкту зазвичай позитивний; це означає, що одержані результати перевищують витрати на здійснення проєкту;
- принцип об'єктивності – коли відбувається оцінка проєкту, то важливо забезпечити вірне відображення структури й характеристик об'єкта, враховуючи ступінь вірогідності використовуваних показників;

– принцип системності – показує важливість враховувати те, що проект є складовою соціально-економічної системи, тому при його реалізації можливе виникнення не тільки внутрішніх, а й зовнішніх ефектів;

– принцип комплексності – полягає в необхідності розгляду процесу реалізації проекту й оціненні його ефективності як складного процесу з різними стадіями на яких він здійснюється, а також важливість проведення багаторівневої оцінки проекту;

– принцип обмеженості ресурсів – демонструє важливість вираження потреби виходу з обмеженості всіх видів ресурсів (природних, трудових, фінансових) і ваєливість облікової плати за витрати й використання;

– принцип альтернативної вартості – виражає, що величина витрат, за якою відбувається оцінка кожного здійснюваного у проекті ресурсу, повинна мати в собі також упущену вигоду, яка пов'язана з можливим альтернативним використанням;

– принцип необмеженості потреб – показує можливість ефективного використання наявних обмежених ресурсів, тому що загальна потреба в ресурсах необмежена.

Наступним кроком пропонуємо розробити SWOT-аналіз, який полягає в оцінці сильних і слабких сторін бізнесу, можливостей та загроз, які можуть вплинути на його успіх, дає змогу побачити весь обсяг проблем, які стосуються бізнесу, а також розглянути можливі перспективи розвитку.

Таблиця 2.2 – SWOT-аналіз КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
1. Географічне розташування. 2. Потенційна зростаюча економіка. 3. Модернізована інфраструктура. 4. Співпраця з авіакомпаніями.	1. Обмежена міжнародна присутність. 2. Обмежена пасажирська база. 3. Конкуренція інших аеропортів.
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
1. Розширення маршрутної мережі. 2. Розвиток туризму. 3. Використання технологій.	1. Економічна нестабільність. 2. Зміни в регуляторному середовищі. 3. Конкуренція інших транспортних засобів. 4. Зміна пасажирських поведінкових тенденцій.

Примітка: складено автором

Описуючи сильні сторони КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг», слід

зазначити, що воно знаходиться в стратегічному місці, що дозволяє забезпечити зручний доступ до регіону та привертати пасажирів з великого географічного району. Також аеропорт має певну інфраструктуру, яка може бути використана як основа для подальшого розвитку. Це може зменшити витрати на початкову реалізацію проекту. Існують вже встановлені відносини з деякими авіакомпаніями, що може допомогти привернути нові рейси та збільшити обсяг пасажирських перевезень. Кривий Ріг має потенціал для економічного росту, що може призвести до збільшення пасажирського попиту і підтримки зростання авіаперевезень.

Аналізуючи слабкі сторони слід враховувати, що у порівнянні з іншими міжнародними аеропортами, міжнародна мережа рейсів аеропорту «Кривий Ріг» може бути обмеженою, що може обмежити потенційний пасажирський рух. У порівнянні з більшими міжнародними аеропортами, пасажирська база аеропорту «Кривий Ріг» може бути меншою, що може ускладнити залучення нових авіакомпаній та розширення рейсової мережі. У регіоні можуть бути інші аеропорти, які конкурують за пасажирський обсяг. Це може створити виклики в привертанні нових авіакомпаній та пасажирів, особливо якщо інші аеропорти мають більшу маршрутну мережу або більші фінансові ресурси.

Щодо можливостей, то слід враховувати вигоду укладання угод з новими авіакомпаніями та розширення регулярних та чартерних рейсів. Це може допомогти залучити більше пасажирів та створити більший пасажирський обсяг. Кривий Ріг має потенціал для розвитку туристичного сектору, що може сприяти збільшенню попиту на авіаперевезення. Встановлення партнерств з туристичними агентствами та готелями може забезпечити стійкий потік пасажирів. Впровадження сучасних технологій, таких як автоматизовані системи реєстрації, багажного обслуговування та безпеки, може покращити ефективність та комфорт пасажирів, а також знизити витрати на обслуговування.

Останнім елементом аналізу є загрози. Економічні коливання та нестабільність можуть вплинути на пасажирський попит та фінансову стійкість аеропорту. Зміни в правових та регуляторних вимогах, такі як зміни в митних

правилах або прийняття нових обмежень безпеки, можуть вплинути на операції аеропорту та вимагати додаткових зусиль для відповідності і забезпечення безперебійної роботи. Розвиток швидкого залізничного сполучення або дорожнього транспорту може створити альтернативні варіанти подорожей для пасажирів, що може скоротити попит на авіаперевезення. Зміна попиту та пасажирських преференцій, таких як зміна вибору напрямків або типів послуг, може вплинути на використання аеропорту та потенційну популярність нових маршрутів.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ІДЕЇ РОЗВИТКУ КП «МІЖНАРОДНИЙ АЕРОПОРТ КРИВИЙ РІГ»

3.1 Заходи щодо вдосконалення бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»

Кожен підприємець обирає власний алгоритм реалізації та захисту бізнес-ідеї. Однак є загальне правило: якщо ви збираєтеся реалізувати ідею, ви повинні розробити план цієї реалізації. Це дозволить вам дізнатися, чи все включено. Її реалізація та адаптація до змін ринкового середовища вимагають використання особливої форми планування – бізнес-плану.

Відзначимо важливу роль бізнес-плану при розробці бізнес-ідеї. Це конкретний проектний документ, який містить опис усіх основних аспектів майбутнього комерційного проекту. Це дає можливість здійснювати техніко-економічне обґрунтування конкурентоспроможності та ефективності діяльності підприємств у процесі реалізації підприємницьких ідей [3].

Бізнес-планування – це процес розробки та реалізації детального обґрунтування підприємницької ідеї, що включає аналіз ринкових, виробничих, організаційних і фінансових аспектів майбутнього бізнесу та визначення найкращих засобів досягнення поставлених цілей. Бізнес-планування допомагає передбачити ризики, які можуть виникнути в процесі реалізації підприємницької ідеї та винайти ефективні шляхи їх вирішення. Бізнес-планування також може дозволити створити модель системи управління новим бізнесом, забезпечити основу для прийняття ефективних управлінських рішень та сприяти зниженню ризиків підприємницької діяльності [3].

В процесі бізнес-планування вирішуються такі основні стратегічні та тактичні завдання:

- оцінка організаційного, фінансового та економічного станів підприємства;
- аналіз внутрішнього та зовнішнього економічного середовища підприємства, а також оцінка його сильних і слабких сторін діяльності;

- формулювання мети, розробка стратегії для конкурентної боротьби підприємства на ринку;
- виявлення необхідних потреб, а згодом і джерел надходження матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, які потрібні для реалізації мети підприємства;
- оцінка фінансових результатів та перспектив, а також виявлення ризиків з якими може стикнутись підприємство;
- інформування працівників підприємства про мету і засоби її досягнення;
- розробка методів для мотивації працівників підприємства тощо.

В даному випадку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» потребує комерційно-виробничого бізнес-плану (бізнес-плану розвитку підприємства). Він необхідний тоді, коли з'являється потреба в обґрунтуванні шляхів та засобів досягнення мети розвитку підприємства з найменшими витратами, визначення економічних і фінансових показників, обґрунтування важливості залучення інвестицій та ресурсів [7].

Після виконання аналізу у Розділі 2, було виявлено головні проблеми формування бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг». На основі цього будуть запропоновані заходи вдосконалення бізнес-ідеї.

Щоб вдосконалити бізнес-ідею розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» і забезпечити його успішну реалізацію, можна розглянути такі додаткові заходи:

1. Веб-сайт аеропорту. Потрібно створити професійний та інформативний веб-сайт аеропорту, який міститиме всю необхідну інформацію для пасажирів, забезпечить зручний розклад рейсів, правила і процедури, інформацію про послуги, контактну інформацію та форми для зворотного зв'язку.

2. Онлайн-реєстрація та бронювання. Необхідно забезпечити можливість пасажирів здійснювати онлайн-реєстрацію на рейси та бронювання квитків через веб-сайт аеропорту, що дозволить зменшити черги та полегшити процес планування подорожей для пасажирів.

3. Мобільний додаток. Наступним заходом може бути розробка мобільного

додатку для аеропорту, де пасажери зможуть отримати інформацію про рейси, оновлення, про статус рейсів, мапу аеропорту, слідкування за багажем та інші зручні функції, що покращить доступність та зручність обслуговування для пасажирів.

4. Соціальні медіа. В сучасному світі важливо активно використовувати соціальні медіа для спілкування з пасажирями, а в данному випадку і просування аеропорту; можна створити сторінки аеропорту в популярних соціальних мережах, де є можливість повідомляти про оновлення, події, акції, відповідати на запитання та забезпечувати клієнтську підтримку.

5. Цифрова маркетингова стратегія. Цифрова маркетингова стратегія допоможе залучати більше пасажирів та авіакомпаній; треба використовувати електронну рекламу, контент-маркетинг, SEO-оптимізацію та соціальні медіа для підвищення обізнаності про аеропорт і привертання нових клієнтів.

3.2 Стратегічні напрями вдосконалення бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»

Стратегічний розвиток підприємств та важливість формування конкурентних переваг на сучасному етапі розвитку міжнародного ринку вимагає необхідність впровадження новітніх ефективних методів для бізнес-планування їх діяльності. На даному етапі розвитку економіки, найефективнішим способом управління є бізнес-планування, яке формує сутність та деталі процесу управління та спрощує процес прийняття ефективних рішень на основі інноваційних методів менеджменту і враховує вплив чинників внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства [8].

Основними факторами реалізації стратегії є:

- конкурентоспроможний авіаперевізник, який дотримується стратегії хабу;
- мінлива система стимулювання авіаперевізників, покликана сприяти розвитку нових напрямків;
- розвиток сфери неавіаційної діяльності; в першу чергу це може бути забезпечення операційної ефективності при обслуговуванні трансферних

пасажирів [9].

Головною метою стратегії розвитку підприємства є формування майбутнього бажаного стану, а також визначення основних методів його досягнення, враховуючи обрану державну політику. Основою такого бачення є стратегічні цілі, які задають вектори дій та «точки» зосередження суспільних ресурсів і зусиль. Стратегія базується на визнанні важливої соціальної ролі підприємництва в забезпеченні соціально-економічного розвитку країни через те, що підприємницька структура створює найбільшу частку доданої вартості, задовольняє переважну більшість попиту на товари та послуги, а також створює найбільшу зайнятість громадян. Стратегія враховує унікальну роль кожного підприємницького сектору в соціально-економічному житті країни та його потребу в збалансованому розвитку. Такий підхід сприятиме формуванню стійких ланцюгів створення доданої вартості, в яких малі, середні та великі підприємства взаємодіють на основі рівноправного партнерства та чесної конкуренції [10].

У той час як стратегічне планування передбачає різні рівні та етапи, стратегічний бізнес-план має бути єдиним документом, приділяючи особливу увагу короткостроковому (1 рік), середньостроковому (до 3 років) та довгостроковому (до 5 років) плануванню.

Стратегія розділена на такі ієрархічні рівні [11]:

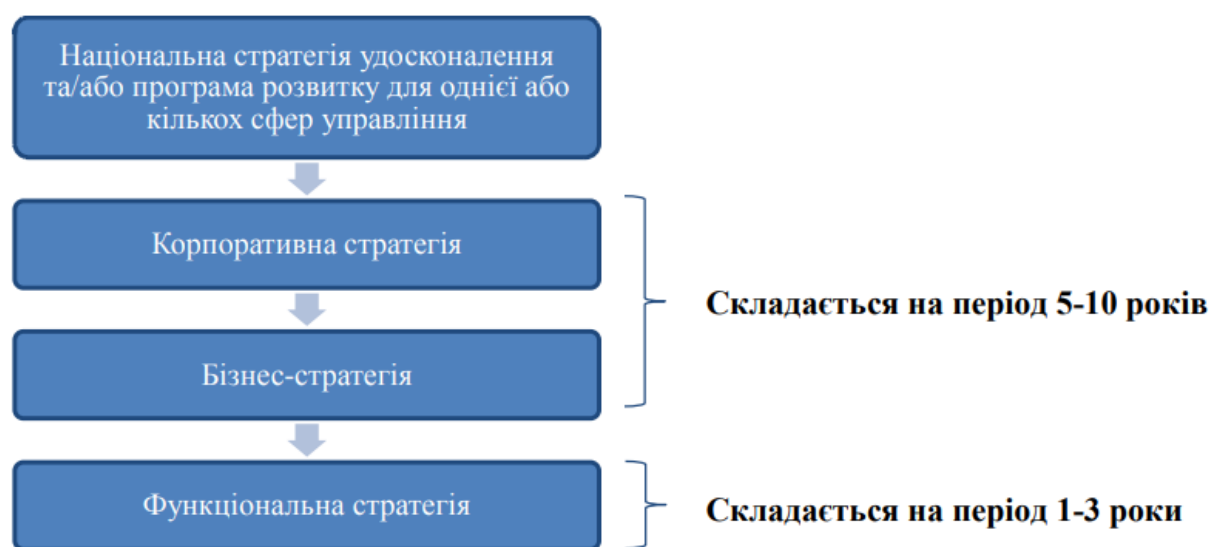

Рис. 3.1 – Рівні стратегії

Джерело: [11]

Слід зазначити, що стратегія підприємства повинна бути цілісною і визначати як довгострокові, так і короткострокові цілі. Бізнес-стратегія та корпоративна стратегія підприємства є компонентами загальної стратегії підприємства на найближчу перспективу. Основна задача підприємства при розробці цих стратегій полягає у визначенні своєї позиції на ринку, оцінці майбутніх змін у попиті та технології, описі подальших сценаріїв діяльності, визначенні основних цілей бізнес-підрозділів та підготовці плану реалізації стратегічних дій. Дуже важливо, щоб бізнес-стратегії та корпоративна стратегія були логічно узгоджені між собою – реалізація бізнес-стратегії повинна сприяти реалізації корпоративних (довгострокових) цілей.

Таблиця 3.1 – Етапи стратегічного планування

Поточний стан	Майбутні перспективи	План дій
На якому етапі підприємство зараз? Аналіз середовища. Формування місії підприємства.	На що націлене підприємство у майбутньому? Формулювання стратегічної концепції підприємства. Формування стратегічної мети на 5-10 років.	Як підприємство планує продвигатись з поточного стану до запланованого у майбутньому? Визначення дій та мети для реалізації стратегічних цілей.

Примітка: систематизовано автором

Перш за все, для КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» слід визначити мету стратегії, а також вплив, який вона здійснить як на внутрішнє так і на зовнішнє середовище. Основна мета – причина існування компанії. Взаємодія з широким колом зацікавлених сторін та соціальна відповідальність є основними складовими успішної реалізації принципів сталого розвитку. Лояльність до корпоративних стейкхолдерів, щоб мати можливість розраховувати на довгострокові партнерства та егалітаризм, який проявляється у відсутності класового поділу, тобто відсутності привілейованих менеджерів, менших розривів порівняно з традиційними компаніями.

Перша група зацікавлених сторін – це клієнти. Оскільки на ринку завжди є альтернативи, нам потрібно працювати над побудовою відносин зі своїми клієнтами.

Друга група – службовці. Компанії повинні мотивувати співробітників зсередини, щоб вони прагнули виявити свої найкращі якості.

КП «Міжнародний аеропорт «Кривий Ріг» має враховувати інтереси як постачальників та акціонерів, так і клієнтів.

Для більшості підприємств залучення інвесторського фінансування є найкращим способом забезпечення активного зростання. При цьому акціонери, інвестори та постачальники повинні розглядатися як повноправні учасники бізнес-процесу та в курсі подій. Місцеві та глобальні спільноти також виступають як зацікавлені сторони. Бізнес має бути залучений до реалізації соціальних ініціатив у громаді, партнерство з неприбутковими організаціями чи створення власних благодійних фондів тощо. Країни, ЗМІ та конкуренти також можна вважати зацікавленими сторонами.

Усі зацікавлені сторони однаково важливі, тому нам потрібно створити цінність для кожного з них. У випадку конфлікту слід дотримуватися стратегії «виграш».

Наступний набір елементів — лідерство та брендинг. Без свідомого лідерства неможливо вести бізнес в умовах сталого зростання. Основним завданням менеджменту є пошук шляхів узгодження інтересів зацікавлених сторін. Для цього менеджери не тільки виховують вищі цінності в собі та своїх командах, але й сприяють розвитку емоційного (реакція на події) та системного (розглядаючи проблеми в цілому) інтелекту.

У той же час не варто недооцінювати кризу, з якою зіткнулася компанія, оскільки свідомі лідери народжуються після того, як організація переживає важкі часи. Якщо компанія не є компанією, де працівники є основним органом щоденної роботи, то керівництво має не лише контролювати та планувати, а й створювати умови для мотивації працівників. Усвідомлене управління брендом і підтримка дозволяють компаніям створювати цінність для своїх зацікавлених сторін і впроваджувати інновації.

Інша група елементів — це інновації та бізнес-ідеї, що втілюються в необхідності інвестувати в інновації та шукати шляхи зниження витрат. Галузь характеризується складністю контролю витрат. Водночас компанії прагнуть інвестувати в інновації, оптимізувати ланцюги поставок і передавати на

аутсорсинг бек-офісні операції з метою отримання додаткових прибутків.

В умовах економічної нестабільності зрозуміло, що акціонери не схвалють використання частини наявних коштів на соціальні ініціативи або реалізацію довгострокових проектів. Обмеження використання коштів дозволило б знизити рівень операційних витрат на утримання об'єкту, що зробило б його більш привабливим для потенційних покупців.

Підсумовуючи запропоновані методологічні підходи до забезпечення сталого розвитку підприємств, слід зазначити, що для забезпечення подальшого зростання бізнесу необхідно вжити низку заходів, таких як:

- впровадження сучасних ресурсозберігаючих технологій;
- підвищення ефективності бізнес-процесів (важливо підвищити ефективність організації процесів, починаючи від робочого місця окремого працівника і закінчуючи підприємством в цілому) [12].

Далі буде наведено загальні стратегічні напрями, які можуть застосовуватися в розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»; вони включають:

1. Розширення маршрутної мережі. Можливо проводити встановлення нових прямих рейсів до різних міст і країн для залучення нових пасажирів та підвищення обсягів перевезень.

2. Покращення пасажирського сервісу. В першу чергу це забезпечення комфорту, безпеки та зручності для пасажирів, а також покращення інфраструктури аеропорту, обслуговування пасажирів та послуг.

3. Розвиток вантажного та логістичного напрямку. Необхідно створювати ефективну логістичну інфраструктуру для обробки та перевезення вантажів, залучення нових клієнтів та розширення співпраці з логістичними компаніями.

4. Розширення комерційних можливостей. Мається на увазі розвиток комерційних зон, таких як магазини, ресторани, кав'ярні та інші послуги, для забезпечення додаткового доходу аеропорту.

5. Вдосконалення оперативної ефективності. Впровадження технологічних рішень та оптимізація бізнес-процесів для поліпшення ефективності роботи аеропорту та зменшення витрат.

Ці стратегічні напрями можуть бути використані в розвитку аеропорту залежно від його потреб, цілей та контексту. Але беручи до уваги аналіз, який було проведено в Розділі 2, КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» потребує всіх запропонованих стратегічних напрямів. Виходячи з того, що підприємство знаходиться у кризовому становищі, йому необхідно впроваджувати зміни.

3.3 Оцінка ефективності стратегії вдосконалення бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг»

Оцінка ефективності стратегії вдосконалення бізнес-ідеї розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» може проводитися за допомогою різних методів і показників. Оцінка дозволяє визначити, наскільки успішно стратегія впроваджується та досягає своїх цілей.

Деякі з можливих підходів до оцінки ефективності стратегії вдосконалення бізнес-ідеї розвитку аеропорту включають:

- фінансові показники: аналіз фінансових результатів, таких як дохід, прибуток, рентабельність та інші показники фінансової продуктивності, які вказують на ефективність стратегії в контексті досягнення фінансових цілей;
- оцінка ринкової позиції: аналіз конкурентного середовища, рейтингів задоволеності пасажирів, обсягів пасажиропотоку та частки ринку, що дозволяє оцінити ефективність стратегії в контексті залучення та утримання пасажирів;
- оцінка клієнтського досвіду: збір та аналіз даних щодо задоволення пасажирів, отримання відгуків та вимірювання рівня задоволення клієнтів, що допомагає оцінити ефективність стратегії в плані покращення пасажирського сервісу;
- оцінка операційної ефективності: аналіз продуктивності, ефективності використання ресурсів, якості обслуговування та оптимізація бізнес-процесів, що дозволяє оцінити ефективність стратегії з погляду покращення операційної ефективності;
- зворотний зв'язок: зворотний зв'язок від пасажирів, співробітників та інших зацікавлених сторін також може бути важливим елементом оцінки

ефективності стратегії вдосконалення бізнес-ідеї розвитку аеропорту; збирання та аналіз відгуків, пропозицій та скарг може допомогти виявити потенційні проблеми, недоліки або можливості для поліпшення.

Оцінка ефективності стратегії вдосконалення бізнес-ідеї може проводитися як за допомогою внутрішніх ресурсів аеропорту, так і за допомогою зовнішніх консультантів або експертів з авіаційної індустрії. Це дозволяє забезпечити об'єктивну оцінку та отримати рекомендації щодо подальшого вдосконалення стратегії.

Важливо враховувати, що оцінка ефективності стратегії є динамічним процесом, оскільки бізнес-середовище постійно змінюється. Тому важливо регулярно переглядати та аналізувати результати, щоб вносити необхідні корективи до стратегії та забезпечувати її відповідність змінюваним умовам і вимогам ринку.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ

4.1 Організаційні рішення безпечної експлуатації підприємства

Охорона праці вирішує одночасно два основних завдання. Одне із них – інженерно-технологічне – запобігання небезпечним подіям під час трудового процесу шляхом [13]:

- заміни небезпечних матеріалів менш небезпечними матеріалами,
- переходу на нові технології, що знижують ризики травм і захворювань,
- проектування та виготовлення обладнання з урахуванням вимог безпеки праці;
- розробки засобів індивідуального та колективного захисту.

Друге – соціальне – стосується відшкодування матеріальної, моральної чи соціальної шкоди, завданої нещасними випадками чи професійними захворюваннями, тобто захисту працівників та їх прав.

Згідно з покладеними на неї завданнями, охорона праці ґрунтується на законодавчих і організаційних засадах, вирішуючи питання промислової гігієни, промислової та пожежної безпеки.

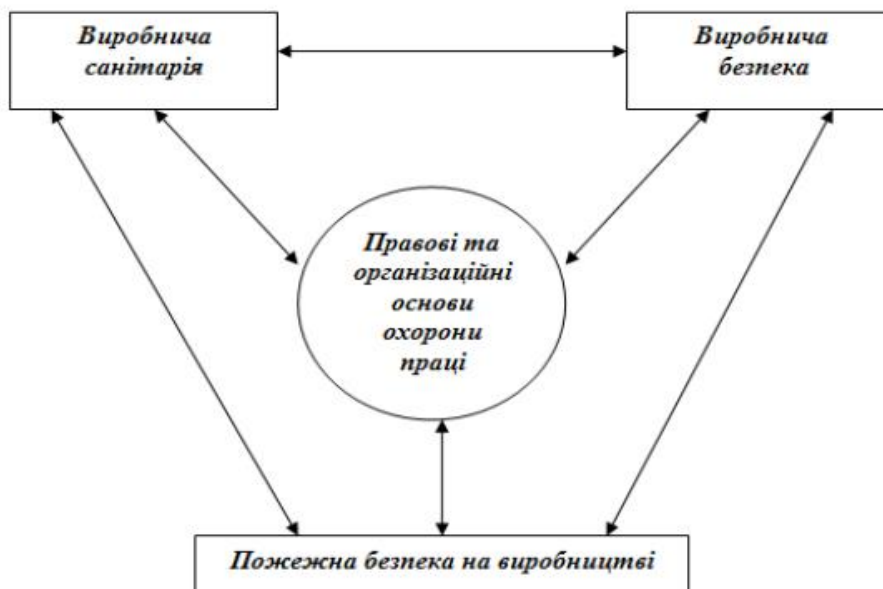

Рис. 4.1 – Структурна схема охорони праці

Джерело: [13]

Структурно охорона праці включає у себе:

- правові та організаційні основи охорони праці;
- фізіологію, гігієну праці та виробничу санітарію;
- виробничу безпеку;
- пожежну безпеку та профілактику на виробництві.

Організаційні основи охорони праці – це система пов'язаних між собою законів та інших нормативно-правових актів, соціально-економічних та організаційних заходів, які спрямовані на правильну і безпечну організацію праці, в тому числі забезпечення робітників засобами захисту, компенсацію за важку роботу та роботу в шкідливих умовах, відшкодування збитків у разі ушкодження здоров'я працівника або його смерті, навчання працівників безпечному веденню робіт.

Виробнича санітарія – це сукупність організаційних, гігієнічних і гігієнічних технічних заходів і засобів, спрямованих на попередження або зменшення впливу виробничих шкідливих факторів на працівників.

Виробнича безпека – це комплекс організаційно-технічних заходів і засобів, спрямованих на запобігання або зменшення впливу шкідливих виробничих факторів на працівників.

Пожежна безпека і профілактика на виробництві – це комплекс заходів і засобів, що застосовуються для попередження пожеж, пожеж і вибухів у виробничих умовах, а також для зменшення негативного впливу небезпечних і шкідливих факторів при їх виникненні.

Система пов'язаних між собою нормативно-правових актів, що налагоджують сферу соціального захисту під час трудової діяльності регулюється Законодавством України про охорону праці. Базисом українського законодавства про охорону праці є стаття 43 Конституції України. Головним документом в галузі охорони праці є Закон України «Про охорону праці». Насамперед він визначає основні аспекти щодо реалізації права на охорону життя і здоров'я у процесі трудової діяльності. Наступною є стаття 2 Закону України «Про охорону праці», в якій йдеться про те, що дія його поширюється на всіх юридичних та

фізичних осіб, які використовують найману працю.

До основних законодавчих актів, що мають безпосереднє відношення до охорони праці слід також віднести:

- законодавства України про охорону здоров'я;
- Кодекс законів про працю України (КЗпПУ);
- Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності»;
- Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»;
- Закон України «Про пожежну безпеку»;
- Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» тощо.

Окремо питання правового регулювання охорони праці містяться і в багатьох інших законодавчих актах України. Це стосується таких законодавчих 7 актів, як:

- «Цивільний кодекс»;
- «Кримінальний кодекс»;
- Закон України «Про колективні договори і угоди»;
- технічні Регламенти з безпеки промислового обладнання та продукції, що розроблені згідно існуючих вимог Директив ЄС у цій сфері і мають статус Законів, тощо.

Крім вищезазначених законів, правові відносини у сфері охорони праці регулюють інші національні законодавчі акти, міжнародні договори та угоди, до яких Україна приєдналася в установленому порядку, підзаконні нормативні акти: Укази і розпорядження Президента, рішення Уряду, нормативні акти міністерств та інших центральних органів державної влади. Всі ці документи створюють єдине правове поле охорони праці в нашій країні.

Основні вимоги охорони праці до експлуатантів мають наступний зміст:

- експлуатант забезпечує експлуатацію повітряних суден (ПС), дотримуючись положень та принципів керівництва з експлуатації;

– експлуатант повинен створити та підтримувати систему оперативного моніторингу кожного рейсу згідно з положеннями сертифіката, SPO (Special Purpose Operations) або заявки;

– експлуатант повинен забезпечити відповідність обладнання ПС та кваліфікації екіпажів вимогам району та типу експлуатації;

– експлуатант зобов'язаний проводити інструктаж персоналу, який займається наземною та льотною експлуатацією, з показом їхніх обов'язків та вимог щодо безпеки;

– експлуатант має розробити процедури та інструкції з безпечної експлуатації кожного типу ПС, включаючи обов'язки для наземного персоналу і членів екіпажу в різних умовах;

– положення та інструкції не повинні дозволяти членам екіпажу виконувати будь-які дії на критичних етапах польоту, за винятком тих, які необхідні для безпечної експлуатації ПС;

– експлуатант має забезпечити дотримання персоналом всіх законодавчих, правових і процедурних вимог держав, де відбувається експлуатація;

– для кожного типу ПС експлуатант повинен розробити систему контрольних карт для використання членами екіпажу на всіх етапах польоту з метою забезпечення дотримання положень керівництва з експлуатації;

– експлуатант повинен розробити процедури планування польотів, враховуючи технічні характеристики ПС, обмеження експлуатації та умови на маршруті та аеродромах;

– експлуатант повинен забезпечити програми підготовки персоналу з перевезення небезпечних вантажів відповідно до технічних інструкцій;

– льотний екіпаж, що виконує комерційні перевезення на деяких типах ПС (планери, повітряні кулі, одномоторні гвинтові ПС тощо), має пройти відповідну підготовку або інструктаж з розпізнавання незадекларованих небезпечних вантажів, які перевозяться пасажирями чи як вантаж.

Гарантії прав працівника на охорону праці починаються з моменту укладання трудового договору. Згідно зі статтею 5 Закону «Про охорону праці», умови

трудового договору не можуть суперечити вимогам НПАОП в сфері охорони праці та положенням колективного договору (розділ «Охорона праці»), узгодженого між роботодавцем і профспілковою організацією.

При укладанні трудового договору роботодавець повинен письмово інформувати працівника про умови праці, наявність небезпечних і шкідливих виробничих факторів на його робочому місці, наслідки впливу цих факторів на здоров'я та права працівника на пільги і компенсації. Роботодавець не може запропонувати працівнику роботу, яка протипоказана йому за медичним висновком. Для виконання робіт підвищеної небезпеки або тих, що потребують професійного добору, необхідно мати висновок психофізіологічної експертизи.

При прийомі на роботу працівника обов'язкове страхування від нещасних випадків і професійних захворювань, і це здійснюється роботодавцем без згоди працівника. У разі ушкодження здоров'я або заподіяння моральної шкоди працівник має право на відшкодування. Якщо виробнича ситуація стає небезпечною для життя або здоров'я працівника, людей навколо нього або виробничого середовища, працівник має право відмовитися від виконання роботи і повідомити про це керівника або роботодавця. Ситуацію підтверджується спеціалістами з охорони праці підприємства, участю представника профспілки або уповноваженої особи з питань охорони праці. У такому разі працівник зберігає середній заробіток під час простою, що виник з причин, не залежних від нього.

Працівник має право розірвати трудовий договір, якщо роботодавець порушує законодавство про охорону праці або умови колективного договору. У цьому випадку працівник отримує вихідну допомогу, визначену колективним договором, але не менше тримісячного заробітку.

Якщо працівник з медичного погляду не може виконувати свою роботу, він може бути переведений на легшу роботу за медичним висновком. Проте, таке переведення може відбуватися лише за згодою працівника. Якщо працівника переводять на постійну роботу з нижчою оплатою, він зберігає попередній заробіток протягом двох тижнів.

При зупинці роботи підприємства або устаткування органом державного нагляду або службою охорони праці, працівник зберігає місце роботи, а час простою оплачується за середнім заробітком.

Організаційні рішення для безпечної експлуатації КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» можуть включати наступні аспекти:

- розробка та впровадження політики безпеки;
- впровадження системи управління безпекою;
- навчання та обізнаність працівників;
- регулярний технічний огляд та обслуговування обладнання;
- встановлення і виконання міжнародних стандартів безпеки;
- аудити та оцінка ризиків;
- система звітності та взаємодії;
- постійне вдосконалення системи безпеки.

КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» повинен мати чітку політику безпеки, яка визначає стандарти, процедури та вимоги щодо безпеки в аеропорту. Ця політика повинна бути відомою всім працівникам та виконуватися на всіх рівнях організації.

Комплексна система управління безпекою (Safety Management System – SMS) дозволяє ідентифікувати, оцінювати та керувати ризиками безпеки в аеропорту. Вона включає в себе процеси планування, виконання, контролю та вдосконалення безпекових заходів. Регулярне навчання працівників аеропорту щодо процедур безпеки, екстрених ситуацій та використання безпекового обладнання є важливим елементом безпечної експлуатації. Обізнаність працівників про ризики та їхню відповідальність у питаннях безпеки допомагає підвищити загальний рівень безпеки в аеропорту. Періодична перевірка, обслуговування та ремонт безпечного обладнання, такого як пожежні системи, системи безпеки з виявлення вибухонебезпечних речовин, системи контролю доступу тощо, гарантує їхню надійність та працездатність.

КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» повинен дотримуватися міжнародних стандартів безпеки, встановлених організаціями, такими як

Міжнародна організація цивільної авіації (МОСА) і Міжнародна асоціація авіаційного транспорту (ІАТА). Це забезпечує впровадження найкращих практик і забезпечує високий рівень безпеки в аеропорту.

Проведення систематичних аудитів та оцінка ризиків допомагає ідентифікувати потенційні проблеми безпеки та забезпечити вчасне втручання. Це може включати аудити безпекових процедур, інспекції обладнання та оцінку ризиків експлуатаційних процесів, установлення ефективної системи звітності про інциденти, включаючи безпекові порушення та надзвичайні ситуації, а також забезпечення взаємодії з відповідними органами безпеки та регуляторами. Це дозволяє виявляти та аналізувати проблеми безпеки та вживати відповідних заходів для їх усунення.

КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» повинен постійно вдосконалювати систему безпеки шляхом аналізу результатів, звітності та залучення стейкхолдерів для отримання фідбеку та пропозицій щодо поліпшення безпекових процедур та практик.

4.2 Гігієна праці і виробнича санітарія підприємства

Виробнича санітарія – це система організаційних, гігієнічних і гігієнічних технічних заходів і методів захисту працівників від дії шкідливих виробничих факторів. Сферою застосування промислової гігієни є запобігання професійним ризикам (шкідливим), які можуть спричинити професійні захворювання (включаючи смертельні захворювання) під дією таких факторів, як випромінювання електромагнітного поля, іонізуюче випромінювання, шум, вібрація, хімічні речовини, низькі або високі температури тощо.

Згідно з діючим законодавством забезпечення всіх санітарних норм здійснюється за допомогою таких заходів [13]:

- пред'являти відповідні санітарні вимоги до проектування, будівництва та експлуатації будівель, споруд, приміщень, територій, розроблення та впровадження нових технологій і обладнання;
- державні санітарно-гігієнічні перевірки проектів, технічних регламентів,

інвестиційних планів та діючих об'єктів;

- включення вимог безпеки здоров'я і життя людей до національних нормативно-технічних документів у всіх сферах суспільної діяльності;
- гігієнічний нагляд і контроль (моніторинг) усіх шкідливих і небезпечних факторів навколишнього та виробничого середовища;
- ліцензування діяльності, пов'язаної з потенційною небезпекою для здоров'я людини;
- контроль та аналіз стану здоров'я населення та працівників;
- профілактичні оздоровчі та лікувальні заходи;
- до осіб, винних у порушенні санітарно-гігієнічних вимог, застосовуються санкції.

На даному етапі розвитку гігієни праці як науки, при вирішенні проблем зі здоров'ям працівників будуть дотримуватись так званого порогового принципу: певне критичне відхилення певного фактора виробничого середовища від природних фізіологічних норм людини; відхилення не призведе до несприятливих змін в організмі працівників, не викличе генетичних наслідків. Відповідно, гігієністи встановлюють науково обґрунтовані граничні значення (гранично допустимі концентрації, рівні тощо) для окремих факторів виробничого середовища, які визначаються відповідними центральними органами державного управління згідно з положеннями. Згідно з цими нормативними актами проводиться перевірка гігієнічних умов праці на відповідність чинним нормам і законодавчій базі.

Для комплексної оцінки умов праці – з урахуванням фізіологічних і гігієнічних умов – Київський інститут медицини праці розробив Гігієнічну класифікацію умов праці, затверджену наказом Міністра охорони здоров'я України, засновану на принципі диференціації умов праці, залежно від фактично діючих рівнів факторів виробничого середовища і трудового процесу порівняно із санітарними нормами, правилами, гігієнічними нормативами, а також можливим впливом їх на стан здоров'я працівників.

Відповідно до Гігієнічної класифікації, клас умов праці визначають тим

фактором виробничого середовища, напруженості або тяжкості праці, який має найбільше відхилення від нормативних вимог. Реальні умови праці мають виключати передумови для виникнення травм і професійних захворювань.

Фактори, що зумовлюють умови праці, поділяють на чотири групи (додаток А).

Перша група – санітарно-гігієнічні фактори. Вона включає показники, що характеризують виробниче середовище робочої зони. Вони залежать від особливостей виробничого обладнання і технологічних процесів, можуть бути оцінені кількісно і нормовані.

Другу групу становлять психофізіологічні елементи, зумовлені самим процесом праці. З цієї групи лише частина факторів може бути оцінена кількісно.

До третьої групи належать естетичні фактори, що характеризують сприйняття працівником навколишньої обстановки та її елементів; кількісно вони оцінені бути не можуть.

Четверта група містить соціально-психологічні фактори, що характеризують психологічний клімат у трудовому колективі; кількісній оцінці також не підлягають.

В рамках КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» виконуються різні заходи з питань гігієни праці і виробничої санітарії для забезпечення безпечних і здорових умов праці для співробітників. Основні аспекти, які можуть бути враховані, включають:

- оцінка ризиків: проведення оцінки ризиків на робочих місцях для визначення потенційних небезпек та розробки відповідних заходів безпеки і захисту здоров'я;

- забезпечення безпечних умов праці: встановлення відповідних процедур та правил щодо безпечного виконання роботи, включаючи використання захисного спорядження, контроль за шумом, освітленням, вентиляцією, температурою та іншими факторами, що можуть впливати на здоров'я працівників;

- санітарні заходи: забезпечення належного санітарного стану приміщень, споруд та робочих місць, регулярне очищення, виведення відходів та контроль за

якістю повітря та води.

- здоров'я та медичний контроль: забезпечення медичного контролю та організація періодичних медичних оглядів працівників, що можуть бути підвищеними ризиками здоров'я;

- навчання та освіта: проведення навчань та освітніх заходів для працівників щодо безпеки та гігієни праці, включаючи правила використання обладнання, виявлення небезпек та дій у випадку аварій.

Отже, несприятливий вплив на людину санітарно-гігієнічних факторів спричинює відволікання внутрішніх ресурсів працівника від основного трудового процесу, несприятливо впливає на психофізіологічний стан людини, її працездатність і, як наслідок, відбивається на техніко-економічних показниках підприємства.

4.3 Організація пожежної безпеки на підприємстві

Для забезпечення пожежної безпеки в Україні в 1993 році прийнято Закон «Про пожежну безпеку», а в 1995 році - Правила пожежної безпеки України. Положення цих документів є обов'язковими для всіх центральних і місцевих органів державного управління, підприємств, установ, організацій (незалежно від виду діяльності та форми власності), посадових осіб і громадян [15].

Власники бізнесу зобов'язані [15]:

- розробляти комплексні методи щодо забезпечення пожежної безпеки;
- розробляти та затверджувати положення та розпорядження, які мають бути впроваджені на підприємстві;
- забезпечити дотримання протипожежних стандартів, норм, правил, виконання вимог нормативних актів і постанов органів Держпожнагляду;
- організовувати навчання персоналу правилам пожежної безпеки;
- утримувати в справному стані засоби пожежогасіння та зв'язку та не використовувати їх не за призначенням;
- у разі потреби створити підрозділи пожежної охорони;
- здійснювати заходи щодо встановлення автоматичних засобів виявлення та

гасіння пожеж;

- подавати відомості про стан пожежної безпеки на підприємстві;
- проводити службове розслідування щодо пожежі.

Працівники підприємства зобов'язані [15]:

– належно вивчати заходи пожежної безпеки та проходити спеціальні інструктажі;

- дотримуватися певних режимів на підприємстві, щодо пожежної безпеки;
- негайно повідомляти про пожежу телефоном пожежну охорону;
- знати заходи щодо евакуації людей, гасіння пожежі;
- повідомляти про пожежу керівника чи компетентну особу.

Важливо зазначити, що особи, яких приймають на роботу, повинні пройти навчання протягом 15 годин. Працівники повинні проходити перевірку знань з пожежної безпеки принаймні раз на рік.

Пожежна охорона поділяється на:

- державну;
- відомчу;
- сільську;
- добровільну.

Нагляд за протипожежним станом виконують представники Держпожінспекції. Робота Держпожінспекції полягає, в першу чергу, у розробці норм та правил пожежної безпеки, а також контролі над виконанням цих норм. В той же час можливе накладання штрафів за невиконання та притягнення до відповідальності.

ВИСНОВКИ

Формування бізнес-ідеї сучасного підприємства є досить складним процесом на сучасному етапі. Професійно розроблена бізнес-ідея надасть підприємству більш вигідні умови для виходу на ринку, а також забезпечить його конкурентоспроможність. Бізнес-ідея – це перший етап формування сучасного підприємства, а також його подальший розвиток, розробка якого допомагає вберегтись від небажаних ризиків.

Бізнес-ідея несе величезний вплив для розвитку компанії і допомагає обирати правильні засоби для розвитку. При формуванні бізнес-ідеї аеропорту враховуються головні етапи, такі як місія аеропорту і визначення цілей, SWOT-аналіз, метод «мозкового штурму», аналіз ринку та споживачів і тд.

Бізнес-ідея розвитку КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» - це коротке визначення того, що можливо зробити для покращення ситуації на підприємстві, як це буде реалізовано, для кого це робиться і чому необхідно це зробити.

Пошук привабливої ідеї бізнесу – це досить важке і відповідальне завдання. Необхідно віднайти в ідеї можливість реалізувати свої знання і здібності.

Виходячи з аналізу фінансових результатів КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг», можна прийти до висновку, що аеропорт потребує розробки бізнес-ідеї для подальшого розвитку. Бізнес-ідея повинна бути простою, зрозумілою, оригінальною та реалістичною. Зробивши SWOT-аналіз, можна прийти до висновку, що сильною стороною КП «Міжнародний аеропорт Кривий Ріг» є те, що він знаходиться в стратегічному місці, що дозволяє забезпечити зручний доступ до регіону та привертати пасажирів з великого географічного району. Також аеропорт має певну інфраструктуру, яка може бути використана як основа для подальшого розвитку.

Аналізуючи слабкі сторони склад враховувати, що у порівнянні з іншими міжнародними аеропортами, міжнародна мережа рейсів аеропорту «Кривий Ріг» може бути обмеженою, що може обмежити потенційний пасажирський рух.

Щодо можливостей, то слід враховувати вигоду укладання угод з новими авіакомпаніями та розширення регулярних та чартерних рейсів. Це може

допомогти залучити більше пасажирів та створити більший пасажирський обсяг.

Кривий Ріг має потенціал для розвитку туристичного сектору, що може сприяти збільшенню попиту на авіаперевезення.

Останнім елементом аналізу є загрози. Економічні коливання та нестабільність можуть вплинути на пасажирський попит та фінансову стійкість аеропорту. Зміни в правових та регуляторних вимогах, такі як зміни в митних правилах або прийняття нових обмежень безпеки, можуть вплинути на операції аеропорту та вимагати додаткових зусиль для відповідності і забезпечення безперебійної роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кириченко О.А. Роль бізнес-плану в сучасних умовах [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://studfile.net/preview/7397781/>.
2. Сумець О.М. Товарна інноваційна політика: навчальний посібник. – К.: Хай Тек Прес. 2010. 368 с.
3. Болтянська Л.О. Від вибору бізнес-ідеї до її реалізації. 2017.
4. *Актуальні проблеми економіки та управління в епоху глобальних викликів і загроз*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 26-27 квітня 2018 р.). Дніпро, 2018. Т.1. 390 с.
5. Звітність українських підприємств [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://zvitnist.com/>.
6. Горбаченко С.А., Карпов В.А. Аналіз підприємницьких проєктів. – Одеса: ОНЕУ, 2013. 241 с
7. Коновал І.А. Бізнес-планування [Електронний ресурс] – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://elearn.nubip.edu.ua/mod/book/view.php?id=373455>.
8. Колісник-Гуменюк Ю. Бізнес-планування діяльності підприємств як передумова їх стратегічного розвитку [Електронний ресурс] – 2022. – Режим доступу до ресурсу:
HTTPS://ENPUIR.NPU.EDU.UA/BITSTREAM/HANDLE/123456789/38638/KOLIS_NYK-HUMENIUK1.PDF?SEQUENCE=1&ISALLOWED=Y.
9. Стратегічний план розвитку жержавне підприємство «Міжнародний Аеропорт «Бориспіль» на період 2015-2019 [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: HTTPS://KBP.AERO/DOCS/STRATEGY_UKR.PDF.
10. Чорній Л. Стратегія розвитку підприємництва: експертне бачення [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: HTTPS://PLATFORMA-MSB.ORG/WPCONTENT/UPLOADS/2016/10/STRATEGY_PRN_NEW.PDF.
11. Методичні рекомендації щодо складання стратегічних планів підприємствами державного сектору [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:
file:///C:/Users/Admin/Downloads/Методичн_%20рекомендац_%20щодо%20страт.

[планування_16032015.pdf](#)

12. Райко Д.В. Стратегія стійкого розвитку проблеми та шляхи вирішення [Електронний ресурс] – 2020. – Режим доступу до ресурсу: [HTTP://ES.KHPI.EDU.UA/ARTICLE/VIEW/222347/222486](http://ES.KHPI.EDU.UA/ARTICLE/VIEW/222347/222486).

13. Охорона праці [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://opcb.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/08/Binder21.pdf>.

14. Про затвердження Авіаційних правил України «Технічні вимоги та адміністративні процедури щодо льотної експлуатації в цивільній авіації» [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-18#n649>.

15. Лукашук-Федик С.В. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. [для студентів ВНЗ]. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1 – Групи факторів, що зумовлюють умови праці

Фактор	Параметр, що характеризує основні властивості елемента, одиниця виміру
1	2
<i>1. Санітарно-гігієнічні</i> Загальні санітарні вимоги Освітленість: природнаштучна Шкідливі речовини у повітряному середовищі (пари, газы, аерозолі) Мікроклімат: температура повітря відносна вологість повітря швидкість руху повітря Механічні коливання: вібрація шум ультразвук Випромінювання: інфрачервоне, ультрафіолетове іонізуюче електромагнітне (хвилі радіочастот) Атмосферний тиск Професійні інфекції та біологічні агенти: (бактерії, віруси, грибки, бруцельоз, лихоманка, туляремія, сибірка тощо)	Відповідність об'єму і площі виробничих приміщень санітарним нормам, м³, м² КПО, % Освітленість, лк Концентрація, мг/м³ Температура, °С; Вологонасиченість, % Рухомість повітряного середовища, м/с Коливальна швидкість, м/с, рівень звукового тиску, дБ, Рівень звуку дБА Середня геометрична частота октавних смуг, Гц Рівень звукового тиску, дБ Довжина хвилі, мкм Інтенсивність випромінювання, кал/см², Вт/м² Активність радіоактивного розпаду, Бк, ліміт дози, мЗв · рік⁻¹ Довжина хвилі, км, м, дм, см, мм Частота коливань, Гц, кГц, МГц, ГГц Напруженість, В/м, А/м, інтенсивність, Вт/м² У робочій камері, атм Висота над рівнем моря, Па, мм рт. ст. Ступінь небезпечного впливу на організм людини, бали
<i>2. Психофізіологічні («трудові»)</i> Фізичне навантаження Робоча поза Нервово-психічне навантаження	Енерговитрати, ккал/год Вантажооборот за зміну, кгм Зручність під час виконання робіт, бали Інтелектуальне, бали Нервово-емоційне напруження, бали Напруження зору, категорія точності роботи

Монотонність трудового процесу Режим праці та відпочинку: змінний добовий тижневий річний Травмонебезпечність (вибухопожежонебезпека, сейсмічна небезпека, небезпека травмування рухомими частинами машин й обладнання, що рухаються)	Рівень різноманітності й темп праці, бали Тривалість і розподіл перерв на відпочинок та обід, хв Робота в нічний час; тривалість робочих змін, год. Кількість вихідних днів, дні Тривалість відпустки, дні Ступінь небезпеки, бали
<i>3. Естетичні</i> Гармонійність у робочій зоні світлокольорової композиції, звукового середовища Ароматичність запахів повітряного середовища Гармонійність робочих поз і трудових рухів	Естетичний рівень*, бали Ступінь ароматичності, бали Конструктивні рішення обладнання робочих місць, бали Траєкторія, ритм і варіантність трудових рухів, бали
<i>4. Соціально-психологічні **</i> Спорідненість колективу Характер міжгрупових стосунків у колективі	Рівень взаємозаміни в процесі праці, товариської взаємодопомоги, дисципліна праці, бали Рівень конфліктності, бали

Джерело: [13]